

Boltbánatok

Arcra tapadó, hideg eső elől menekültem be Szeged egyik paneltelepének a boltba, hirtelen lett melegnek örülve harsogott jónapom. De bizony a picinyke árudában senki nem akadt, aki köszönésemet fogadta volna. S mivel az se nagyon érdekelt a világ dolgairól ott trécselő három ifjoncot, mivel is tömém meg nejlonszatyromat, volt időm alaposabban megbámulni a műanyagpadlót, amire hosszú koszcstkokat rajzoltak a bakancsok. Majd beprésem magam a pult és egy nagy doboz között húzódoz szűk síkatorba, ahol egyszerre két vevő sem tud helyet szorítani magának anélkül, hogy föl ne lökje a kiflisládát, vagy ne könyököljön bele abba az üveglapba, ami mögött bánatos kolbászok emlékeztettek arra, milyen is volt a kínálat egy magyar boltban a hatvanas évek elején. Egy perc múlva pedig már azon csodálkoztam, milyen „sebességgel” számolta ki a pult mögött legflegmább arcát magára gomboló hölgy, mennyit is fizessenek hat kilóért meg egy tejfőlért. Egyúttal, s alig udvariatlanul közölte velem, hogy nejlonszatyor pedig nincs, ötzesből meg nem tudnak visszaadni. Ami pedig a tejet illeti: „Nézd mán mög Mari, van-e még?”

Bolttájkép, Szegeden, az Úrnak 1999. esztendejében. Vagy nem egészen? Hiszen ebből az idilli hangulatból hiányzott a panaszkodás. Azok a jajongó szavak, amelyek mind gyakrabban gyalázzák garázs és bodegaboltjainkban a multikat, szidják a gigant-áruházakat, mert szemérmetlen sebességgel hódítják el a vevőket, s jaj, mi lesz velünk, tisztességes kiskereskedőkkel, ha ez így megy tovább? Jómagam tucatsnyi bánatos monológot hallgattam már végig, miközben a boltoslányka vaspénztől koszos ujjával gyömszölte a fölvágotat az éppenséggel százszer kicsire szabott zsrpaprba. De még egyszer sem mertem ajánlani: hölgyeim, s uraim, mégis mi lenne, ha ebben a nagy kereskedelmi viaskodásban minden nyitáskor patyolattisztára takarított, hangulatos kis üzletekkel indulnának harcba? Ha ismernék állandó vevőik szokásait, teljesítenék kéréseit, hangos jónapokkal köszöntենék a betérő vásárlókat, reggelenként lenne elegendő váltópénz, a kiflit a legügyesebb péket főlkutatvány rendelnék meg, s nem mindig az a cigaretta hiányozna a készletből, amit éppen lelkesen pöfékelne az a javíthatatlan nikotinista.

Dehogy is várjuk, mi, vevő beosztású boltba tipegők, hogy a panelgarázsok félkomfortjában hegyekben álljanak a luxuscikkek. Csupán az örökös panaszok bújnák már ki szatyrunk likáin, no, meg könyökönkön. És sajnáljuk azt a nem is kevés, megélésre trentrozó kiskereskedőt, aki igyekszik tanulni a legjobbaktól. De hiába küszködik, mert a sok dilettáns kényszerbolto miatt a szegedi polgár mind ingerültebb már, amikor hagymaszagú kispiszkosba löki be a kényszer.

Hogy lehetne ez másként? Miért is ne? Hiszen Párizs központjában éppúgy vevőket csalogatnak a kisüzletek, mint London turista taposata utcáiban. S elképzelhető, hogy az áruházláncokat ott is szidják boltosaik, ha éppen van elherdálni való idejük. De előtte kidobják a fonnyadt kolbászvéget, s ha belép a kuncsaft, megjelenik a mosoly az arcukon. Nem harsány vidámság ez. Csupán jelzi: pontosan tudják, ki és miért állt a pult egyik, vagy másik oldalára...

Batyai Zoltán

• Novemberi mérleghiány

Dollárban 165 millió

• Budapest (MTI) Előzetes számítások szerint a folyó fizetési mérleg hiánya tavaly novemberben 165 millió dollárt ért el – derült ki a Magyar Nemzeti Bank (MNB) legfrissebb elemzéséből.

Az előző év, azaz 1997 novemberében a havi folyó mérleg még 71 millió dolláros többletet mutatott. Tavaly az első 11 hónapban 1 milliárd 609 millió dollár volt a folyó fizetési mérleg hiánya, szemben az 1997 január elejétől november végéig elért 615 millió dolláros deficitel. Ez azt jelenti, hogy egy év alatt a folyó fizetési mérleg pozíciója körülbelül 1 milliárd dollárt romlott. November végén a jegybanki tartalékok állománya 8,7 milliárd dollár volt.

Tavaly novemberben az adósságot nem generáló tőkefelvételnek jelentkező forrásbeáramlás fedezte a folyó fizetési mérleg hiányát. A közvetlen tőkebefektetések nélkül tapasztalható nettó beáramlás mellett a portfólióbefektetések esetében is forrásbeáramlás valósult meg. Az elmúlt év novemberében az áruforgalom 254 millió dolláros hiánya 1 milliárd

964 millió dollár export és 2 milliárd 218 millió dollár import egyenlegként alakult ki. Az export 225, az import 432 millió dollárral volt magasabb az előző év novemberi adatoknál. Az így a kialakult áruforgalmi egyenleg 207 millió dollárral mutat nagyobb kiadási többletet az előző év azonos időszak értékénél. Az áruforgalom 1 milliárd 824 millió dolláros hiányt mutatott az elmúlt év első 11 hónapjában, míg 1997 hasonló időszakában az akkori deficit 1 milliárd 447 millió dollár volt.

Az idegenforgalmi egyenleg többlete 1998 novemberében 81 millió dollárt tett ki, 165 millió dollár bevétel és 83 millió dollár kiadás eredményeként. Tavaly január elejétől november végéig 1 milliárd 242 millió dolláros idegenforgalmi többlet alakult ki, míg az előző év első 11 hónapjában a szufficit 1 milliárd 330 millió dollár volt. A tőkebefektetésekhez kapcsolódó 60 millió dollár nettó jövedelemkiáramlásból a profitjellegű nettó kiadások részét képezte az azonos, míg a portfólió- és egyéb befektetésekhez kapcsolódó nettó kamatkadás 38 millió dollárral több, mint 1997 novemberében volt.

EGY SZÁZALEK

Benne:

Élelmiszeripar
Gépjárműtechnika
Szociális ellátás
Heti gazdaság

• Hét vezér utcai gitár Elvis Amerikájába

Kínai konkurenciával küzdenek

Jó pénzt „pengetnek” a szegedi hangszerekért. (Fotó: Nagy László)

Kevesen tudják, hogy Magyarország egyetlen hangszerkészítő gyára működik Szegeden, a Hétvezér utcában. Nem többszáz ezer forintos versenyhédüket gyártanak itt, hanem megbízható minőségű hangszereket; ha valaki egy ilyen darabon jól tanul meg játszani, akkor lehet mélyebben a zsebbe nyúlni.

Amikor Romák György hangszerkészítő szakmunkástanuló 1966-ban a szegedi hangszergyárba került gyakorlatra, még nem sejtette, hogy évtizedekkel később a cég első emberének irodájátára az ő neve kerülhet.

Akkor már tizenhárom éve működött a gyár, amelyet a Szegedi Városi Tanács hozott létre. Nemcsak hangszereket készítettek, hanem minden mást, amivel munkahelyet tudtak teremteni a teljes foglalkoztatottság jegyében. A citerán, hegedűn kívül gyártottak itt bőrtort, fonatkosarat. A nyereség termelése nem volt szempont, a lényeg, hogy önálló legyen

az ország. A hetvenes évekre már csak a hangszer maradt. Gitárt például a beatkorszak derekán járó Egyesült Államokba exportáltak, egyenesen a vasfüggöny mögötti Hétvezér utcából. Ez egészen addig tartott, amíg a KGST-munkamegosztás jegyében Csehszlovákia el nem árszotta Magyarországot olcsó gitárjaival, így le kellett állni ennek a pengetős hangszereknek a gyártásával.

A citera csak a nyolcvanas évekre ment ki a divatból, maradt hát a hegedű, a brácsa, a bőgő és a cselló – különböző minőségben, teljes méretválasztékkal. Romák György, a Szegedi Hangszergyártó Kft. ügyvezető igazgatója a vitrinben őriz néhány régi hangszert.

– Az elődeim nem mindig törekedtek arra, hogy el legyenek egy-egy igényes darszerabot – mondja. – Így utólag igyekeztünk felvásárolni néhányat az itt készült hangszerek közül.

A rendszerváltozás előtt a tanács megvált a termelőüzemektől. A céget az exportot lebonyolító Konzumex elnevezésű külkereskedelmi váll-

alat vette meg. Néhány év után azonban kiderült, hogy a tulajdonos nem rendelkezik elég tőkével, hiszen a keleti piac összeomlott. A hangszergyárban nem tudtak fejleszteni, így eladták azt egy egyszemélyes, budapesti székelyű kft-nek.

A mesterek szerint precíz munka és jó alapanyag kell leginkább az igényes hangszer elkészítéséhez. Az amerikai, spanyol, angol, olasz, francia, osztrák, svájci, török és skandináv megrendelések jelzik, hogy igényesen dolgoznak a szegedi hangszerkészítők. Az alapanyagban sincs hiány. Fal nélküli, fedett épületben szárítják és tárolják a faanyagot. A juhar az Északi Középhegységből, Szlovákiából és Bosznia-Hercegovinából, a lucfenyő Szibériából, míg az ebenfa a trópusokról, német közvetítéssel érkezik a Hétvezér utcába.

A Szegedi Hangszergyártó Kft.-nek Magyarországon nincs konkurenciája. Külföldön „csak” a kontinensnyi méretű Kína és Dél-Korea a két versenytárs, hiszen olcsóbb az előállítás, bár az ot-

tani tömegtermelés miatt a minőség is rosszabb.

Szegeden manufaktúrális munkával készülnek a hangszerek, vagyis a gyártás minden fázisára megvan a megfelelő ember. Igyekeznek minél több munkát kézzel elvégezni, ez mégsem megy a gyorsaság rovására. Tavaly hétezer darab hangszert készült a Hétvezér utcában, idén ezer darabbal többet terveznek, miközben nyolcmillió forint értékben kívánják fejleszteni. A hangszerkészítők és a betanított asztalosok győzik a munkát.

– A hegedűt ugyan meg kell tudni szólaltatni, de nem merem magamról azt állítani, hogy tudok is rajta játszani – állítja az ügyvezető igazgató. – Fontos a jó hallás, de a kezgyűesség ennél is többet számít. A lényeg: a munka különböző fázisaiban be kell tartani a játékszabályokat.

Romák György mindig betartotta és a jutalom nem maradt el. Mára egy évről évre növekvő árbevétel mellett a gyár első embereként dönthet a fejlesztésekről.

Toth-Szenesi Attila

Hétmilliárdos pénztárca

• Budapest (MTI)

Mintegy hétmilliárd forintból gazdálkodik idén az Országgyűlés Hivatala. A kiadások közül csak a személyi juttatásokra és a dologi kiadásokra fordítható keret nőtt a tavalyihoz képest, 10, illetve 11 százalékkal.

Az 1999-ben megjelenő nem rendszeres feladatok – megalakuló bizottságok, az EU-integrációs felkészülés, EU Tanács, NATO konferenciák – összesen 77 millió forintot előirányzattal szerepelnek a költségvetésben. Az idei évre elrendelt 1,9 százalékos zárolás arányosan érintette az összes gazdálkodási területet – közölte Nagy Zoltán gazdasági főigazgató-helyettes. Személyi juttatásokra valamivel több mint 3,2 milliárd forintot költenek, amihez hozzáadódik az ehhez kapcsolódó járulékteher összege.

Ezen belül a képviselők juttatásai az előirányzat szerint összesen mintegy 1,5 milliárd forintot jelentenek jelenleg, amelyekből a honatyák alapdíja csaknem 580 milliót, a pótdíjak mintegy 400 milliót, a szállásköltség és utazási költségterítések 460 millió forintot tesznek ki. Felújításokra 400 milliót különítettek el, a dologi kiadások mintegy 1,6 milliárd forintot tesznek ki. Megközelítőleg 230 millió forintot emészt fel a távközlési díjak kifizetése. Postaköltségre 30, az irodaszerekre és sokszorosításra 126 milliót szánnak. Az éves „villany-számla” 65, míg a gázenergia 55 millió forintba kerül az Országgyűlésnek.

A képviselői alapdíj, a tavalyi 114 ezerrel szemben az idén 130 ezer forint. A parlamenti bizottságok elnökei ezen felül 130 ezer, alelnökei 104 ezer forintot kapnak. A bizottsági tagságért járó pótdíj 52 ezer forintra emelkedett.

A frakcióvezetői posztot betöltő honatyák alapdíja 152 ezer forinttal egészül ki. Szállásköltségre 65 ezer forint adható havonta, utazási költségként Budapest területén 45 ezer, a fővárostól számított 100 kilométeren túl pedig 78 ezer forintot lehet elszámolni.

Marketing- és reklámmenedzser képzés távoktatással

Pályázzon a szaktudásért!

520 pályázó számára több, mint 30%-os tandíjkezdmény, részletfizetési lehetőség

OKJ szerinti felsőfokú szakképesítés + amerikai Associate Degree

Egyéni haladási ütem, maximum 2 év (négy szemeszter) tanulási idő

Pályázati feltételek, további információ és jelentkezés: **Progress Vállalkozásfejlesztési Alapítvány** 6722 Szeged, Tisza L. krt. 63. Tel: 62/441-111 Fax: 62/443-333

A tananyagokat és a hallgatói szolgálatot biztosítja: **SZÁMALK Távoktatási Programiroda** 1115 Budapest, Etele út 68. Tel.: 203-0304/1114, 1116 **Nálunk sohasem késő tanulni!**

A programot a Nyitott Szakképzésért Közalapítvány támogatja

Komfort - egész éven át

TOSHIBA

Hűtő-fűtő klímaberendezések

- * DÉMASZ ártámogatással
- * POSTABANK áruhitel konstrukcióval

FŐSZER-ELEKTROPROFIL KFT

6723 Szeged, Római krt. 23. Tel.: 421-533, Fax: 421-637

6722 Szeged, Moszkvai krt. 30. Tel.: 321-676, Fax/üz.r.: 311-136